

Robert Baveld,
gemeentesecretaris
Borne

ICMA congres Montreal: nuttig en voedend

Het jaarlijkse congres van de International City and County Managers Association (ICMA) vond dit jaar plaats in Montreal, Canada. De VGS is geassocieerd met de ICMA.

*Het thema van dit jaar was (laat zich raden): 'leading Communities to succes in the new Global Economy'.**

Delegatie van veertien personen

De 'Dutch delegation' bestaat uit veertien personen. Delegationeleiders Frans Mencke (Hoorn) en Wim Joost Licht (Hengelo) melden ons enkele uren na aankomst in Montreal aan tijdens het representatieve leadership dinner.

De overigen, waaronder ik, lopen een half uurtje naar Vieux Montréal (dit deel van Canada is Franstalig!) voor een welkomstbijeenkomst. Naast de vele Noord-Amerikanen treffen we nu en de komende dagen nog 25 andere nationaliteiten. Boeiend!

Love leadership

Bij de officiële opening zitten we met z'n veertien op de tweede rij,

goed zichtbaar, met ongeveer 2500 collega's om ons heen.

De bijeenkomst begint met veel ceremonieel.

Ergens zijn we de weg kwijt geraakt en terechtgekomen in greed, shortterm thinking, easy money en me, me and me...

Dan volgt de eerste keynote speaker: John Hope Bryant die spreekt over 'love leadership'.

Bryant heeft meteen de aandacht door ons duidelijk te maken hoe

moeilijk wij citymanagers het hebben:

- * ondankbaar;
- * politiek met big bets and small promises;
- * doe alles met niets.

Vervolgens analyseert hij de crisis die hij niet ziet als recessie maar als een reset van waarden. Ergens zijn we de weg kwijt geraakt en terechtgekomen in greed, shortterm thinking, easy money en me, me and me...

Hij spreekt krachtige taal en eindigt met een aantal statements die hij in zijn boek heeft uitgewerkt:

- * liefde creëert leiders;
- * de regenboog kan alleen na de bui komen;
- * passie voor de zaak is een motor;
- * liefde zorgt voor rijkdom;
- * kwetsbaarheid is kracht.

We eindigen met een receptie in de beursaal waar zo'n honderd stands zijn ingericht met een scala van bedrijven.

Indrukwekkend verhaal

Onderweg naar het Palais des Congrès loop ik met de stroom forensen mee langs een Tim Hortons koffiewinkel. Consumeer staand een ontbijtje en verheug me op de keynote speaker van vandaag, dr. David Suzuki. De zaal zit vol. Suzuki is een wereldvermaard deskundige en pleitbezorger voor sustainability. Hij komt uit Vancouver en is 72 jaar, maar ongelofelijk jeugdig. Met enorme passie vertelt hij een indrukwekkend verhaal.

Nu economy, energy en environment tegelijk in een crisis geraken, is er een cruciaal moment om vanuit het geheel te zoeken naar wegen om de problemen op te lossen. Hij

Van een andere planeet

Deze ochtend wacht ons een teleurstelling. Iedereen present (weer op de tweede rij) bij de keynote van dr. Alice Rivlin, een invloedrijk econoom uit Washington DC. Zij blijkt door en door Amerikaans. De crisis zag niemand aankomen, het kwam door een vervelende samenloop van omstandigheden (net als de perfect storm). Ze keek in de hoogtijdagen zelf ook niet in de balance-sheets. Ze verwacht een langzaam herstel met een beperkt risico van een second dip.

Ze lijkt van een andere planeet te komen dan dr. Suzuki. Ze heeft nauwelijks aandacht voor de mondiale ontwikkelingen en aan het eind komt ze tot de conclusie dat met name voor de overheidsfinanciën voorlopig zorgelijke tijden aanbroken zijn. Ze krijgt een lauw applaus.

's Middags zijn er twee workshops waarin Nederland optreedt. Eerst is er de special session over 'local government sustainability' waarin de 'stad van de zon' uit Heerhugowaard wordt gepresenteerd door collega Joost den Hertog. Later op de middag is er de educational session 'density is not a dirty word'. Collega Wim Joost Licht vertelt hier dat voor ons dichtheid zo vertrouwd is dat we het niet eens meer bijzonder vinden.

's Avonds bezoek ik een sound and light show in La Basilique Notre-Dame de Montréal, een prachtige gotische kerk, rijk versierd en (gelukkig) ingetogen verlicht. Een prachtig schouwspel.

Slotceremonie

De laatste dag van het congres. Ik ontbijt op de 37e verdieping van ons hotel en check even de werk-mail. De wetenschap dat mijn collega's bezig zijn de laatste hand aan de begroting te leggen, maakt mij wel wat onrustig. Alles verloopt gelukkig voorspoedig. Zend wat berichtjes terug en kan me weer concentreren op de opgedane en komende indrukken.

Dan begint de slotceremonie. Natuurlijk met een presentatie van de locatie van 2010: San Jose, California, maar ook met veel awardwinners op het podium. De handen doen zeer van het klappen. De nieuwe ICMA-voorzitter

is overtuigd van de verbondenheid van de problematiek. De effecten van 6.7 miljard mensen die allemaal in welvaart willen leven, zijn groter dan de aarde aan kan. Er is geen besturing op de footprint die wij gebruiken. Amerikanen gebruiken gemiddeld tien ha van het landoppervlak per persoon, Canadezen acht en Europeanen vier, terwijl de capaciteit van de aarde niet meer dan twee ha mogelijk maakt.

Hoewel we onze positie op de aarde danken aan ons vermogen om toekomst te bedenken en daarop te anticiperen, wordt er nu niet geluisterd naar al die Nobelprijswinnaars die vragen om gedragsverandering. De mens is veranderd van een ruraal naar een urbaan wezen.

Dat leidt ertoe dat kinderen maar ook bestuurders niet meer vanzelfsprekend weten hoe het systeem werkt, waar ons voedsel vandaan komt en hoe we aan schoon water komen. Ons bewustzijn is veranderd.

Hij heeft zijn hoop gericht op de nationale en lokale leiders, maar vindt ook dat gewone mensen hun gedrag moeten veranderen: is het nodig om in december verse aardbeien te eten?

Hij heeft ook een aantal fundamentele aanbevelingen gedaan die ons in ongeveer 25 jaar in een gezonder perspectief kunnen brengen. De Canadese regering heeft die aanbevelingen al overgenomen. Nu de

rest van de wereld nog. Hij krijgt een staande ovatie van de zaal.¹

De rest van de middag gebruik ik om het fietsverhuursysteem BIXI te bekijken. Dit is een uiterst slim en sustainable idee dat grootschalig is uitgerold over het hele centrum van Montreal. Er staan nu 2500 fietsen op meer dan 400 locaties in 4000 docs verspreid over de stad. Daarmee worden zo'n 10.000 trips per dag gemaakt.

'De crisis zag niemand aankomen'

Je kunt je voordelig abonneren, maar er ook voor 5 dollar per dag gebruik van maken zoveel je wilt. Wel wordt, door een financiële prikkel, gestimuleerd dat het gaat om ritjes van maximaal 30 minuten. Dus vooral interessant voor vervoer van a naar b binnen de stad.

Je kunt op elk willekeurig station een fiets pakken en op elk willekeurig station weer inleveren.

Ik huur een fietsje en merk dat het prima werkt.

Met alle Nederlanders eten we bij Latini, delen onze indrukken van die dag en discussiëren vooral nog na over de woorden van Suzuki. Dan toch maar een beetje op tijd naar bed.

Darnell Early krijgt een fantastische en gloedvolle introductie van zijn swingende, zwarte, vrouwelijke burgemeester uit Saginaw, Michigan. Daarna houdt hij een speech van meer dan een half uur waarin hij zijn gehele familie betreft. Maar dan toch eindelijk de laatste keynote speaker.

Professor Linda Duxbury van de Carleton University uit Ottawa houdt ons een uur lang op het puntje van de stoel. Standing Still is Not an Option: why Organizations Need to Focus on Workplace Health and Well-Being.

Ze raast door haar sheets waarin ze laat zien hoe slecht het met ons (vooral wat oudere overheidsmanagers) gesteld is. Er is weinig reden om aan te nemen dat de situatie in Europa veel beter is dan in Canada. We bewaren de balans niet. We werken ons een slag in de rondte (meer dan vijftig uur per week is normaal), we lezen onze stukken en onze e-mail niet goed, we slapen minder, we besteden te weinig aandacht aan onszelf, ons gezin en aan onze medewerkers. Het is onwaarschijnlijk

dat de aankomende generatie bereid zal zijn ons werk over te nemen onder dezelfde condities. Als er überhaupt voldoende mensen zijn.

Ze houdt ons een keiharde spiegel voor en laat ons gefascineerd, verward en enigszins ontredderd achter.

Het is onwaarschijnlijk dat de aankomende generatie bereid zal zijn ons werk over te nemen onder dezelfde condities

Met gehuurde busjes rijden we vervolgens, nog steeds met prachtig weer, richting Québec voor de post conference tour van de Nederlandse groep over zo'n 280 kilometer meest vlakke en rustige autosnelweg.

De stad Québec

Na het ontbijt wandelen we naar het Hotel de Ville waar we officieel worden ontvangen door gemeentesecretaris Alain Marcoux en zijn MT. Met een heuse tafelschikking krijgen we zowaar volledig in het Engels drie presentaties over de stad.

1 Politiek en financiën

In 2002 is Québec ontstaan uit dertien gemeenten. De stad heeft 550.000 inwoners en zes arrondissementen. De 27 raadsleden van de stad zijn ieder tevens lid van een deelraad.

Québec heeft ook een fulltime college van een burgemeester en zes door hem benoemde counselors. De organisatiestructuur met 4000 ambtenaren lijkt best veel op die van ons. Dan blijkt dat in Canada gemeenten minder taken hebben dan in Nederland. Sociale zaken, gezondheid en onderwijs zijn ondergebracht bij de provincie die een groot aantal regiokantoren beheert. Dat verklaart ook deels waarom er in Québec geen sprake is van een crisis. Het geld komt hoofdzakelijk van de OZB (70%). Een grote begrotingspost is sneeuwruimen (vijf meter per jaar is normaal).

2 Duurzaamheid

De stad bouwt ongeveer 3000 woningen per jaar en de verwachting is dat het aantal inwoners nog met 40.000 toeneemt tot 2020. Er wordt geïnvesteerd in een openbaar vervoersysteem dat de kernen verbindt via een metrosysteem. Er wordt gewerkt aan vergroting van de dichtheid in de stad, aan meervoudig grondgebruik en aan een groene, blauwe en witte structuur (winter!). Er zijn fantastische groenprojecten gerealiseerd en veel gebieden zijn teruggegeven aan de natuur.

3 Ethiek

Chantal Giguère (dir HRM) licht toe hoe in de gemeente wordt omgegaan met ethiek en integriteit. De gemeente heeft gedragsregels en een ethische code vastgesteld. Daarnaast zijn twintig medewerkers benoemd tot ambassadeurs van de code. Dit heeft ook harde gevolgen gehad (25 ontslagen en 75 disciplinaire maatregelen). Er wordt nu veel geïnvesteerd in mensen (het opleidingsbudget ligt op 2,5%). 's Middags maken we een tour door de stad en bezoeken we drie projecten, namelijk St. Roque, een herstructureringswijk met een succesvolle aanpak en een mooi ingerichte openbare ruimte; Boulevard Champlain: langs de Lawrence river is een fantastische groene boulevard ontwikkeld van vijf kilometer lang. Veel inwoners lopen, skaten of fietsen hier; tot slot de oevers van de St. Charles River, vroeger een open riool, daarna stedelijk ingepast met betonnen oevers en nu weer geheel in natuurlijke staat gebracht.

Afscheid

Om 12 uur rijden we weer terug naar Montreal. De meesten vliegen terug. Enkelen blijven nog even. We nemen afscheid van elkaar. Niet alleen de vele indrukken van buiten, ook het met elkaar optrekken heb ik als zeer nuttig en 'voedend' ervaren. Dank nogmaals aan de delegatieleiders. ■

* Voor dit verslag heb ik, met dank, gebruik gemaakt van het korte verslag van W.J. Licht.

1 www.davidsuzuki.org

